

วัชพืชในสวนมังคุด

สถานการณ์วัชพืชในสวนมังคุด

วัชพืชในสวนมังคุดมีความหลากหลายทั้งชนิดและปริมาณแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ที่ปลูกมังคุด ฤดูกาล ขนาดและทรงพุ่มของต้นมังคุดที่มีอยู่ในแปลง รวมถึงการดูแลจัดการของเจ้าของสวน เนื่องจากมังคุดเป็นพืชที่เจริญเติบโตช้าและประกอบด้วยมีระยะปลูกที่ห่าง คือ 9 - 10 เมตร ดังนั้นตั้งแต่ระยะแรกปลูกจนถึงต้นมังคุดมีอายุประมาณ 4 - 5 ปี หากไม่มีการปลูกพืชแซมในแปลงมังคุด จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการกำจัดวัชพืช เพราะการปล่อยให้วัชพืชเจริญเติบโตหนาแน่นจะก่อให้เกิดผลเสียต่อต้นมังคุดหลายประการ เช่น วัชพืชจะแก่งแย่งธาตุอาหาร เป็นแหล่งสะสมโรค และเป็นแหล่งอาหารของแมลงศัตรูพืช เป็นต้น เมื่อต้นมังคุดมีอายุมากขึ้น ขนาดและทรงพุ่มของต้นแผ่กว้างทำให้เกิดร่มเงามีผลให้ปริมาณของวัชพืชลดลง ภาระการจัดการวัชพืชก็จะลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะแรกปลูก วัชพืชที่พบมักเป็นวัชพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ภายใต้ร่มเงา บางชนิดมีผลกระทบทางลบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์เมื่อไปสัมผัส บางชนิดสามารถนำมาใช้เป็นอาหารได้ อย่างไรก็ตามการจัดการวัชพืชที่เหมาะสมและต่อเนื่อง เช่น การกำจัดวัชพืชทุก 1 - 2 เดือน โดยเฉพาะในฤดูฝนจะช่วยลดปัญหาการแพร่ระบาดของวัชพืชลงได้ เป็นต้น

ปี พ.ศ. 2548 มีรายงานการรวบรวมชนิดวัชพืชในแปลงมังคุด ทั้งหมด 41 ชนิด เรียงลำดับตามปริมาณและความถี่ที่พบจากมากไปน้อย คือ กระจุมใบใหญ่ สาบม่วง สาบแร้งสาบกา กกดอกตุ้ม ผักเสี้ยนผี หญ้าตีนนก หญ้าละออง กกขนาก ผักกระสัง ผักแครด ลูกใต้ใบ หญ้านมหนอน กระจุมใบเล็ก หญ้าตีนกา เจียงน้ำ สาบเสือ ไมยราบเลื้อย กระจต่ายจาม สร้อยนกเขา แขงเล็ก อุตพิต หญ้ามาเลเซีย น้ำนมราชสีห์ ตำแยแมว เทียนนา ผักเบี้ยหิน หูปลาช่อน ตำลึง ผักเสี้ยน ผักปลาใบไร่ ครอบฟันสี กกสามเหลี่ยม ชี้ไถ่ย่าน ปอวัชพืช หญ้ายาง พันงูขาว ไมยราบ ผักเป็ด สะอึก ผักโขม และหญ้าโขย่ง แม้จะมีรายงานการพบวัชพืชหลายชนิด แต่วัชพืชที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีปริมาณมากและพบบ่อยครั้งมีประมาณ 13 ชนิด คือ วัชพืชลำดับที่ 1 – 13

นอกจากนี้ยังมีรายงานการพบวัชพืชในแปลงมังคุดอีกหลายชนิด เช่น หญ้าคา หญ้าขจรจบ พรงกลมน้อย เถาหญ้านาง แห้วหมูนา หงอนไก่ป่า ผักไผ่ หมากดิบน้ำค้าง และชี้ไถ่ย่าน เป็นต้น วัชพืชที่พบในแปลงมังคุดสามารถจัดแบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1 วัชพืชประเภทใบแคบมีลักษณะที่สำคัญคือ ลำต้นเป็นข้อปล้องชัดเจน ใบรูปเรียวยาวเส้นใบขนานกัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นพืชที่อยู่ในวงศ์หญ้า (Poaceae) เช่น หญ้านมหนอน หญ้าตีนกา และหญ้าโขย่ง เป็นต้น 2 วัชพืชประเภทใบกว้าง มีลักษณะใบที่แผ่กว้างและขนาดใหญ่กว่าวัชพืชใบแคบและกก เช่น กระจุมใบใหญ่ สาบม่วง และสาบแร้งสาบกา เป็นต้น 3 วัชพืชประเภทกก ลักษณะใบคล้ายวัชพืชใบแคบ ลำต้นอาจกลมหรือเป็นสามเหลี่ยม แต่ไม่มีข้อปล้อง เช่น แห้วหมูนา กกดอกตุ้ม และพรงกลมน้อย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ชนิดและปริมาณวัชพืชในแต่ละแห่ง แตกต่างและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขึ้นกับการปฏิบัติของเกษตรกร ฤดูกาล ชนิดวัชพืชในพื้นที่ใกล้เคียง และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ชนิดวัชพืชที่พบมีความแตกต่างกันออกไป

กระดุมใบใหญ่ หญ้าขมใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Spermacoce latifolia</i> Aubl.
ชื่ออื่น	<i>Borreria latifolia</i> (Aubl.) K. Sch., <i>B. alata</i> (Aubl.) DC. <i>B. scaberrima</i> Bold
ชื่อสามัญ	broadleaf button weed, false button weed
วงศ์	Rubiaceae

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุหลายปี ลำต้นตั้งตรงหรือทอดเอน สีเขียวเป็นปึกตามเหลี่ยม แตกแขนงน้อย มีขนเล็กน้อย สูงถึง 60 เซนติเมตร ใบรูปรีหรือรูปไข่ ปลายใบแหลม ฐานใบเรียวแคบเข้าหา ก้านใบ ขอบใบระคายมือ ผิวใบด้านบนระคายมือเล็กน้อย ผิวใบด้านล่างมีขนอ่อนนุ่มปกคลุม ก้านใบสั้น ดอกออกเป็นกระจุกตามซอกใบ กลีบดอกมีสีขาวหรือสีชมพู ผลรูปร่างรีหรือค่อนข้างกลม เปลือกผลย่น และมีขน ผลแก่จะแตกตามยาว เมล็ดสีน้ำตาล รูปทรงรียาว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ภาพที่ 20 กระดุมใบใหญ่ (ลักษณะพืช ลำต้น และดอก)

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออกเมื่อยังเป็นต้นอ่อน
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช พาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 75 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) ในระยะวัชพืชกำลังเจริญเติบโต หรือก่อนออกดอกผลิตเมล็ด

ตำแย ตำแยตัวเมีย กะสังตั้งไก่ ว่านช้างร้อง หานไก่

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Laportea interrupta</i> (L.) Chew
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	-
วงศ์	Urticaceae

ภาพที่ 21 ตำแย (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว ลำต้นตั้งตรง สูง 20 - 70 เซนติเมตร มีขนปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงแบบสลับ รูปรีแกมไข่ โคนใบมน ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบหยักซี่ฟัน ดอกออกเป็นช่อ ตามปลายกิ่ง และซอกใบ ดอกแยกเพศ ไม่มีกลีบดอก ดอกย่อยขนาดเล็กสีเขียวอ่อน จำนวนมาก ผลขนาดเล็ก ผิวผลมีหนามแข็ง ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

ตำแย จัดเป็นพืชพิษ มีขนพิษทั่วต้น และมีมากที่ใบ โดยเฉพาะแผ่นใบด้านล่าง หากสัมผัสขน จากทุกส่วนของต้น ทำให้เกิดอาการคัน ปวดแสบปวดร้อน ระคายเคืองต่อผิวหนังเป็นผื่นแดง บวม หาก ถูกบริเวณผิวหนังที่อ่อนนุ่มจะมีอาการรุนแรงมากยิ่งขึ้น แก้พิษโดยเอาขนออกโดยลนเทียนไขให้อ่อน หรือ ข้าวเหนียวสุกคลึงกับพื้นสะอาด จนเนื้อข้าวเหนียวเข้ากัน แล้วนำมาคลึงบริเวณที่สัมผัสขน ทำซ้ำหลายๆ ครั้งจนหมดหรือหาย

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออก หรือใช้เครื่องตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟซิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 110 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโตมีความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

น้ำนมราชสีห์ นมราชสีห์ พักโขมแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Euphorbia hirta* L.

ชื่ออื่น -

ชื่อสามัญ Garden spurge

วงศ์ Euphorbiaceae

ภาพที่ 22 น้ำนมราชสีห์ (ลักษณะพืช)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว ลำต้นมีน้ำยางสีขาวคล้ายน้ำมัน เลื้อยทอด ชูยอดตั้งขึ้น มีขนปกคลุม ใบเดี่ยวแตกเป็นคู่ตรงข้าม รูปรียาว ปลายใบแหลม ฐานใบโค้งเข้าหากันใบไม่เท่ากัน ขอบใบจักกรฟันเลื่อย ก้านใบสั้น แผ่นใบด้านล่างมีขนสีน้ำตาล ดอกเป็นช่อแบบกระจุก ดอกออกตามซอกใบ และปลายยอด สีเขียวปนม่วงแดง ดอกย่อยไม่มีก้านดอก ในช่อดอกหนึ่งมีดอกเพศผู้จำนวนมาก มีดอกเพศเมียดอกเดียว ผลมีขนปกคลุม เมื่อแก่เปลือกจะแตกออกเป็น 3 ซีก ภายในมีเมล็ดสีน้ำตาลเข้ม ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออก หรือใช้เครื่องตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125 หรือ 110 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ หรือสามารถใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชผสม (tank mix) ระหว่าง พาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 75 มิลลิลิตร + ไดยูรอน 80% ดับบิวพี อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโตความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

ผักกระสัง เขากูด ตาดี โป ผักกูด ผักราเชวงค์ ผักสังเขว ผักฮากกล้วย

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Peperomia pellucida</i> (L.) Humb., Bonpl. & Kunth
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	Man to Man
วงศ์	Piperaceae

ภาพที่ 23 ผักกระสัง (ลักษณะพืช ช่อดอก และผล)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว ลำต้นมีขนาดเล็ก สูง 10 - 20 เซนติเมตร สีเขียว เปราะหักง่าย ใบเดี่ยว สีเขียวใส รูปหัวใจ ออกจากลำต้น แบบสลับ ขอบใบเรียบแผ่นใบหนาเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกออกเป็นช่อตามปลายยอด ช่อดอกสีเขียวอ่อนหรือครีมเมล็ดสีน้ำตาลดำ ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

ผักกระสังเป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของทวีปอเมริกา สามารถเจริญเติบโตได้ดีในเขตร้อนทั่วโลก มักขึ้นในที่ดินมีความชื้นสูง สามารถเจริญเติบโตได้ดีทั้งในที่โล่งแจ้งและที่มีร่มเงา เมล็ดงอกได้ทันทีหากดินมีความชื้นพอ และสามารถสร้างดอกและเมล็ดหลังงอกเพียง 1 เดือน จึงทำให้พืชชนิดนี้สามารถเพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็วในช่วงที่ดินมีความชื้น ผักกระสังเป็นไม้เนื้ออ่อน มีแต่รากฝอย จึงสามารถถอนออกได้ง่าย ไม่พบรายงานการเป็นวัชพืชร้ายแรง แต่มีลักษณะรุกรานเนื่องจากสามารถเพิ่มปริมาณได้มากในช่วงเวลาสั้นๆ และสามารถเจริญเป็นกลุ่ม แต่ไม่ทนสภาวะแห้งแล้ง มีรายงานการใช้ผักกระสังเป็นพืชสมุนไพรในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ผักกระสังสามารถนำมารับประทานสด หรือลวกจิ้มน้ำพริกในภาคใต้ หรือยำผักกระสัง (ปราจีนบุรี)

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอน ดाय หรือถางออก ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟซิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 110 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับพ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโตความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

ผักแครด สับกา หญ้าขี้หมา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Synedrella nodiflora* (L.) Gaertn.

ชื่ออื่น -

ชื่อสามัญ Node weed

วงศ์ Asteraceae

ภาพที่ 24 ผักแครด (ลักษณะพืช ใบและช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว ลำต้นเป็นเหลี่ยม สูงถึง 90 เซนติเมตร แตกกิ่งเป็นคู่ ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปร่างรีหรือรูปไข่ ก้านใบสั้น ปลายใบและโคนใบแหลม ขอบใบเป็นจักฟันเลื่อย ดอกสีเหลือง ออกระหว่างโคนก้านใบกับกิ่ง อัดกันแน่นเป็นกระจุกเดี่ยวๆ ไม่มีก้านหรือก้านสั้น ผลรอบนอก สีน้ำตาลเข้ม รูปแบน มีหนามปลายผล 2 ผลของดอกกลางรูปยาว มีสัน และมีหางที่ปลายผล 3 ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออก หรือใช้เครื่องตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125 หรือ 145 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโตความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

พืкт่ำลิ่ง พืกแคบ แคะเตี๊ยะ

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Coccinia grandis</i> (L.) Voigt
ชื่ออื่น	<i>C. indica</i> Wight & Arn.
ชื่อสามัญ	-
วงศ์	Cucurbitaceae

ภาพที่ 25 ต่ำลิ่ง (ลักษณะพืช)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง ไม้เถา อายุหลายปี มีมือจับยึดเกาะกับต้นไม้อื่น เถาสีเขียว พอเถาแก่จะมีสีเทาเนื้อแข็ง ขรุขระเล็กน้อย ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ รูป 3 - 5 แฉก กว้าง 5 เซนติเมตร ปลายใบแหลมหรือมน โคนใบเว้ารูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ สีเขียว เนื้อใบกรอบ ดอกแยกเพศอยู่คนละต้น ออกดอกเดี่ยวตามซอกใบ ดอกสีขาว กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวย ปลายแยกเป็น 5 แฉก ผลเป็นผลมีเนื้อ รูปรี ผิวเรียบ ผลอ่อนสีเขียวมีลายทางสีขาวพอแก่เป็นสีแดงสด เมล็ดเล็กมีจำนวนมาก

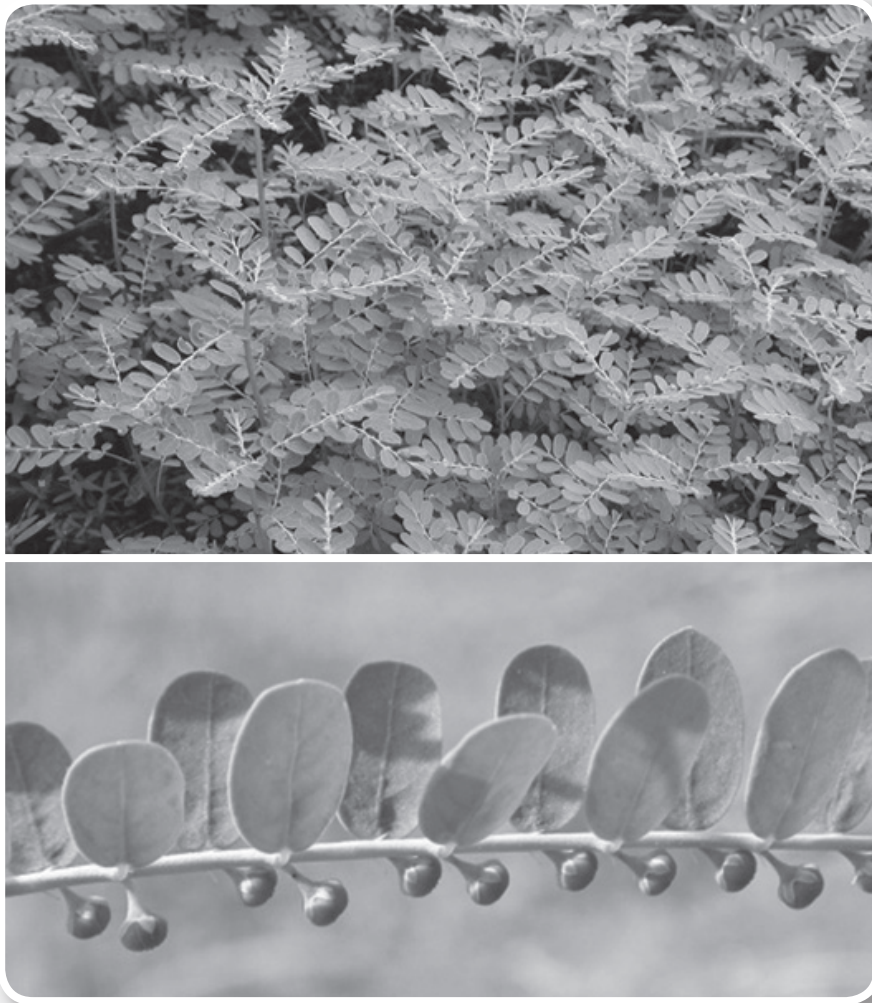
เจริญเติบโตได้ดีในที่ไม่มีร่มเงา แต่สามารถเจริญเติบโตในที่ที่มีร่มเงา เลื้อยขึ้นและเจริญเติบโตบนพืชอื่นได้เพื่อให้ได้รับแสงเต็มที่ สามารถเจริญเติบโต แตกสาขา ปกคลุมพืชด้านล่าง ทำให้พืชที่อยู่ด้านล่างเฉาได้ ยอดและใบของตำลึงเป็นผักพื้นบ้าน ต้องทำให้สุกก่อนรับประทาน เนื่องจากผักตำลึงมีฤทธิ์เป็นยาระบาย

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออกเมื่อยังเป็นต้นอ่อน
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช พาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 110 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) ในระยะวัชพืชมกำลังเจริญเติบโต หรือก่อนออกดอกผลิตเมล็ด

ลูกใต้ใบ มะขามป้อมดิน หนุ่ยใต้ใบขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Phyllanthus amarus</i> Schumach & Thonn.
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	Carry me seed
วงศ์	Euphorbiaceae

ภาพที่ 26 ลูกใต้ใบ (ลักษณะพืช และผล)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว ลำต้นสูง 30 - 60 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียวกัน รูปร่างรีหรือรูปขอบขนาน ดอกออกที่ซอกใบห้อยลง จึงทำให้เห็นว่าดอกและผลอยู่ใต้ใบ ดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน เพศเมียเป็นดอกเดี่ยว เพศผู้ออกเป็นกระจุกสีนวล ผลเมื่อแก่จะแตกกลม ผิวเรียบหรือมีพู่ เมื่อแก่จะแตกเป็น 3 กลีบ แต่ละกลีบมี 1 เมล็ด เมล็ดเป็นลิ่ม ผิวไม่เรียบ สีน้ำตาล ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออก หรือเครื่องตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125 หรือ 145 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโตความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

สาบแร้งสาบกา ตับเสือเล็ก เทียมแปะวง สาบแร้ง

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Ageratum conyzoides</i> L.
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	goat weed, billy goat weed
วงศ์	Asteraceae

ภาพที่ 27 สาบแร้งสาบกา (ลักษณะพืช และดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว มีกลิ่นสาบเฉพาะตัว ลำต้นตั้งสูง 20 - 100 เซนติเมตร ลำต้น และผิวใบทั้งสองด้านมีขนปกคลุมทั่วไป ใบเป็นใบเดี่ยว ออกจากลำต้นแบบตรงข้ามเป็นคู่ รูปไข่ ขอบใบหยัก ปลายแหลม ก้านใบยาว 2 - 5 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อมีแกนยาว ดอกย่อยออกสลับทั้งสองข้างของแกน จำนวน 60 - 75 ดอก โดยดอกที่อยู่ล่างสุดมีก้านยาวที่สุด ออกตามปลายยอด เรียงตัวอยู่บนฐานรองดอกที่แผ่กว้าง มองดูเหมือนดอกเดี่ยว ช่อดอกมีสีฟ้าม่วง และเปลี่ยนเป็นสีขาว ดอกย่อยมี 60 - 75 ดอก มีฐานหกลมติดกัน ส่วนปลายแยกเป็นแฉก ห่อหุ้มดอกย่อย ออกดอกตลอดปี ผลมีเปลือกบางและเหนียว แต่มีได้หลอมรวมกับเปลือกเมล็ด เมื่อแก่เปลือกไม่แตก มี 1 เมล็ด ฐานเมล็ดมีจุดแต้มสีขาว ส่วนปลายเมล็ดมีเส้นเล็กๆ 5 เส้น คล้ายหนามสีขาวครีมติดอยู่ เมล็ดปลิวตามลมไปได้ไกล แสงช่วยกระตุ้นให้เมล็ดงอกได้ดี ผลิตเมล็ดได้มากถึง 80,000 เมล็ดต่อต้น ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออกเมื่อยังเป็นต้นอ่อน
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช พาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 75 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) ในระยะวัชพืชกำลังเจริญเติบโต หรือก่อนออกดอก ผลิตเมล็ด

สาบเสือ กล้วยแดงร้าง กล้วยดอกขาว หมาหลง บ้านร้าง

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Eupatorium odoratum</i> L.
ชื่ออื่น	<i>Chromolaena odorata</i> (L.) R. M. King and H. Robins. <i>E. conyzoides</i> Vahl
ชื่อสามัญ	Siam weed
วงศ์	Asteraceae

ภาพที่ 28 สาบเสือ (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุหลายปี เป็นไม้พุ่ม ลำต้นและกิ่งก้านปกคลุมด้วยขนอ่อนนุ่ม ก้านและใบเมื่อขยี้จะมีกลิ่นแรง สูง 1 -2 เมตร ใบเดี่ยวออกจากลำต้นที่ข้อแบบตรงกันข้าม รูปรีค่อนข้าง เป็นสามเหลี่ยม ขอบใบหยัก ปลายใบแหลม ฐานใบกว้างเรียวสอบเข้าหากัน สีเขียวอ่อน เส้นใบเห็นชัดเจน 3 เส้น มีขนปกคลุมผิวใบทั้งสองด้าน ดอกเป็นช่อ สีขาวหรือฟ้าอมม่วง ดอกย่อย 10 - 35 ดอก ดอกวงนอก บานก่อน กลีบดอกห่อหุ้มรวมกันเป็นหลอด ผลขนาดเล็ก รูปร่างเป็นห้าเหลี่ยมสีน้ำตาลหรือดำ มีหนาม แข็งบนสันของผล ส่วนปลายผลมีขนสีขาว ช่วยพยุงให้ผลและเมล็ดปลิวตามลม

โดยทั่วไปมักพบสาบเสือในพื้นที่โล่ง ไม่มีร่มเงา เช่น แปลงมังคุดปลูกใหม่ หรือตามขอบแปลง เป็นต้น โดยขึ้นเป็นกลุ่ม หรือขึ้นเดี่ยว แตกแขนงมาก เมื่อมีร่มเงาหรือมังคุดต้นโต มักพบสาบเสือหนาแน่นน้อย ต้นยืดยาว หรือพาดไปตามลำต้นไม้ใหญ่จนถึงเรือนยอดได้

การป้องกันกำจัด

ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟลิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 75 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) เพื่อกำจัดวัชพืชที่ออกแล้ว

เส็งเล็ก เซ่งใบมน เส็งใบมน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Melochia corchorifolia* L.

ชื่ออื่น -

ชื่อสามัญ Wire bush

วงศ์ Sterculiaceae

ภาพที่ 29 เส็งเล็ก (ลักษณะพืช ช่อดอก และผล)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียวหรือหลายปี ลำต้นตั้งตรงแตกกิ่งก้าน สูง 30 - 100 เซนติเมตร เปลือกลำต้นบางสามารถลอกได้แบบปอ มีขนเป็นกระจุกคล้ายดาว ใบเดี่ยว รูปหอกปลายแหลม ฐานใบกว้าง ขอบใบจักคล้ายฟันปลา ออกแบบสลับ หูใบเป็นแผ่นหรือเกี๊ยวแบนๆปลายแหลม 2 อัน ดอกออกเป็นกระจุกที่ยอด กลีบดอกสีชมพูอ่อน มีกลีบดอก 5 กลีบ ผลเมื่อแก่เปลือกจะแตก ลักษณะกลม เมล็ดสีดำลักษณะโค้งไปตามพูของผล มี 1 เมล็ดต่อพู ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออก หรือใช้เครื่องตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟสิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 145 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโตความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

หญ้าขจรจบดอกเล็ก

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pennisetum polystachyon</i> (L.) Schult.
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	Mission grass
วงศ์	Poaceae

ภาพที่ 30 หญ้าขจรจบดอกเล็ก (ลักษณะพืช ช่อดอกอ่อน ช่อดอกแก่ และผล)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบแคบ อายุปีเดียว ลำต้นแตกกอ สูง 30 - 200 เซนติเมตร คล้ายหญ้าจรจบ ดอกใหญ่ และมักขึ้นปะปนกัน สีเขียวเหลือง บางครั้งอาจมีสีม่วง แผ่นใบเรียวยาว ใบนุ่ม มีขนทั้งด้านบนและด้านล่าง ยาวถึง 45 เซนติเมตร กว้าง 1.5 - 1.8 เซนติเมตร กาบใบมีขน ดอกออกเป็นช่ออยู่ที่ปลาย มีดอกย่อยจำนวนมาก ยาว 5 - 20 เซนติเมตร สีม่วงอ่อน เมื่อก่เป็นสีน้ำตาลเหลือง ผลเมื่อแก่แล้วไม่แตก มี 1 เมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

มักพบในสวนที่มั่งคุดยิ่งเล็ก ไม่มีร่มเงา จะพบขึ้นเป็นกลุ่มหรือเป็นบริเวณกว้าง ในแปลงมั่งคุดที่ต้นโต มีร่มเงา พบขึ้นเป็นกอกระจัดกระจายในพื้นที่ที่ร่มเงาน้อย

การป้องกันกำจัด

1. ตัดหญ้า ปีละ 2 - 3 ครั้ง
2. ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น เศษซากวัชพืช เป็นต้น
3. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟสิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 75 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับพ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) เพื่อกำจัดวัชพืชที่งอกแล้ว

หญ้าขจรจบดอกเหลือง

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pennisetum setosum</i> (Swz.) L.C.Rich.
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	feather pennisetum
วงศ์	Poaceae

ภาพที่ 31 หญ้าขจรจบดอกเหลือง (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบแคบ อายุหลายปี ลำต้นแตกกอ สูง 100 - 200 เซนติเมตร แตกแขนงสีเหลืองเขียว ใบเรียวยาว ปลายแหลม มีขนทั้งด้านบนและด้านล่าง ยาวประมาณ 60 เซนติเมตร กว้าง 0.8 - 1.2 เซนติเมตร กาบใบเรียบ แต่มีขนด้านบน ออกดอกที่ปลาย ดอกแน่น ยาว 10 - 20 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 - 2.5 เซนติเมตร สีฟาง ผลิดเมล็ดได้มากถึง 4,500 เมล็ดต่อกอ เมล็ดมีระยะพักตัวสั้นหรือแทบไม่มีเลย ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดและแตกกอใหม่ งอกได้ดีทั้งในที่ที่มีแสงและไม่มีแสง

การป้องกันกำจัด

1. ตัดหญ้า ปีละ 2-3 ครั้ง ควรตัดก่อนวัชพืชออกดอก
2. ปลูกพืชคลุมดิน เช่น ถั่วพรี้า ถั่วขอ ถั่วซิริเลียม เป็นต้น
3. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟสิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 145 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับพ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโต

หญ้าคา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Imperata cylindrica* (L.) P. Beauv.

ชื่ออื่น *I. arundinacea* Cyr.

ชื่อสามัญ lalang, cogongrass

วงศ์ Poaceae

ภาพที่ 32 หญ้าคา (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบแคบ อายุหลายปี ลำต้นตั้งตรง สูง 30 - 150 เซนติเมตร เหง้าใต้ดินมีใบเกล็ดหุ้ม ใบแข็งและสาก รูปขนาน ปลายแหลม อาจยาวถึง 120 เซนติเมตร กว้าง 4 - 18 มิลลิเมตร มีขนที่บริเวณข้อและขอบกาบใบ ลิ่นใบเป็นเยื่อบางมีขนละเอียด ช่อดอกแบบแขนง ดอกย่อยอัดกันแน่น ยาว 3 - 20 เซนติเมตร กว้าง 0.5 - 2.5 เซนติเมตร สีขาวหรือครีม ดอกย่อยยาว 3 - 6 มิลลิเมตร ล้อมรอบด้วยขนอ่อนนุ่มยาว 10 มิลลิเมตร ดอกย่อยบนเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ดอกย่อยล่างเป็นหมัน ผลผลิตเมล็ดได้มากถึง 3,000 เมล็ดต่อต้น ขยายพันธุ์รวดเร็วด้วยเหง้าใต้ดินและเมล็ด

หญ้ามักพบในแปลงเปิดใหม่ เจริญเติบโตเป็นกลุ่มหนาแน่น แต่เมื่อมั่งคุดโตมีร่มเงา ยังอาจพบหญ้ามักพบในแปลงเปิดใหม่ เจริญเติบโตเป็นกลุ่มหนาแน่น แต่เมื่อมั่งคุดโตมีร่มเงา ยังอาจพบหญ้ามักพบในแปลงเปิดใหม่ เจริญเติบโตเป็นกลุ่มหนาแน่น แต่เมื่อมั่งคุดโตมีร่มเงา

การป้องกันกำจัด

1. ตัดหญ้า ปีละ 2 - 3 ครั้ง ควรตัดก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น เศษซากวัชพืชต่างๆ ที่ไม่มีเมล็ด เป็นต้น
3. ปลูกพืชคลุมดิน เช่น ถั่วต่างๆ เป็นต้น
4. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟสิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 145 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับพ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) เพื่อกำจัดวัชพืชที่เริ่มงอก หรือหลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโต

หญ้าชันกาด หญ้าชันอากาศ

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Panicum repens</i> L.
ชื่ออื่น	<i>P. ischaemoides</i> Retz <i>P. arenarium</i> Brot. <i>P. leiogonum</i> Delile <i>P. convolutum</i> P.Brsuv.
ชื่อสามัญ	torpedo grass, couch panicum
วงศ์	Poaceae

ภาพที่ 33 หญ้าชันกาด (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

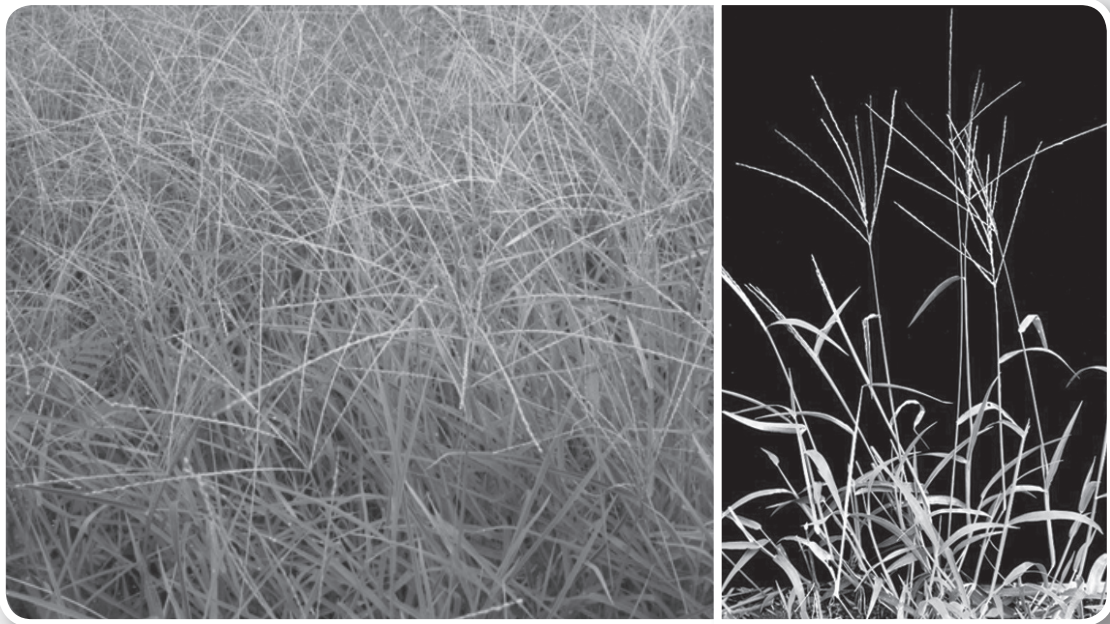
วัชพืชประเภทใบแคบ อายุหลายปี ลำต้นมีทั้งที่เป็นเหง้าใต้ดินและลำต้นตั้งตรง หรือเป็นข้องอที่โคน ไม่แตกแขนง ปล้องรูปทรงกระบอก กลวง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรียาวยาว 4 - 15 เซนติเมตร กว้าง 0.2 - 0.8 เซนติเมตร ขอบใบสากเล็กน้อย อาจมีขนที่โคนใบ เส้นใบเป็นเยื่อ ยาว 0.4 - 1.0 มิลลิเมตร มีขน ข้อดอกเป็นแบบข้อแขนง ยาว 3 - 19 เซนติเมตร ข้อดอกย่อยยาว 2.6 - 3.0 มิลลิเมตร กาบคลุมล่างรูปไข่ ปลายตัดถึงกลม กว้าง กาบคลุมบนยาวเท่าๆ กันกับข้อดอกย่อย ดอกย่อยล่างเป็นดอกเพศผู้ ดอกย่อยบนรูปวงรี ยาว 1.7 - 2.2 มิลลิเมตร สีขาว ผิวเกลี้ยง เป็นมัน ปลายแหลม อับเรณูสีส้ม ยาว 1.4 - 1.7 มิลลิเมตร ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดและเหง้า

การป้องกันกำจัด

1. ตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ปลุกพืชคลุมดิน เช่น ถั่วพรี้า ถั่วขอ ถั่วชิรูเลียม เป็นต้น
3. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟสิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 145 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับพ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโต

หญ้าตีนนก หญ้าปล้องข้าวนก

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Digitaria ciliaris</i> (Retz) Koel.
ชื่ออื่น	<i>D. adscendens</i> (Kunth.) Henr., <i>D. chinensis</i> Horn., <i>D. chrysolephara</i> Fig. & Denot., <i>D. fimbriata</i> Link, <i>D. inaequalis</i> (Link) Spreng., <i>D. marginata</i> Link, <i>D. pes-avis</i> Buse, <i>D. sericea</i> (Honda) Ohwi, <i>D. tarapacana</i> Phil., <i>Leersia digitata</i> (Lam.) Poir., <i>Panicum adscendens</i> Kunth, <i>P. ciliare</i> Retz., <i>Paspalum inaequale</i> Link, <i>Sanguinaria ciliaris</i> (Retz.) Bubani.
ชื่อสามัญ	Southern crabgrass, bamboo grass, blanket crabgrass, hairy crabgrass, Henry's crabgrass, large crabgrass, smooth crabgrass, summergrass, tropical finger grass
วงศ์	Poaceae

ภาพที่ 34 หญ้าตีนนก (ลักษณะพืช)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบแคบ อายุปีเดียว ลำต้นทอดนอนไปตามพื้นดิน ยอดและช่อดอกตั้งตรง สูง 20 - 60 เซนติเมตร รากออกตามข้อ ใบจัดเรียงแบบสลับ ลิ่นใบเป็นแผ่นบาง กาบใบเกลี้ยง ขอบใบเป็นคลื่น ใบขนานแคบยาว 5 - 10 เซนติเมตร มีขนตามกาบใบและที่ข้อ ดอกออกเป็นช่อ มี 5 - 8 ช่อดอกย่อย ยาว 8 - 12 เซนติเมตร ดอกย่อยเรียงตัวด้านเดียวของแกน ผลิตเมล็ดได้ประมาณ 1,700 เมล็ดต่อต้น ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

มักพบในระยะที่ต้นมังคุดยังเล็ก หรือไม่มีร่มเงา

การป้องกันกำจัด

1. ถอนหรือดายในรัศมีทรงพุ่มมังคุด
2. ตัดด้วยเครื่องตัดวัชพืช ระหว่างแถว และระหว่างต้นมังคุด
3. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ฟลูอะซิฟอป - พี - บิวทิล 15% อีซี หรือฮาโลซีฟอบเมทิล 10.8% อีซี อัตรา 80 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) ในระยะที่วัชพืชเพิ่งเริ่มงอก และใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟสิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 75 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว

หญ้าโปร่งคาย หญ้าไยยง หญ้ากอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Rottboellia cochinchinensis* (Lour.) Clay.

ชื่ออื่น -

ชื่อสามัญ Itchgrass, Corngrass

วงศ์ Poaceae

ภาพที่ 35 หญ้าโปร่งคาย (ลักษณะพืช รากค้ำยัน และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบแคบ อายุปีเดียว ลำต้นแข็ง สูงถึง 200 เซนติเมตร มีรากค้ำใบ กาบใบปกคลุมด้วยขน ใบคม เนื่องจากมีสารซิลิกาเป็นส่วนประกอบ ทำให้ระคายเคือง ลิ่นใบมีขนตามขอบ ใบแบนเรียวยาว เส้นกลางใบใหญ่สีขาว เห็นชัดเจน ใบยาว 60 เซนติเมตร กว้าง 1.0 - 2.5 เซนติเมตร ขอบใบหยาดดอกออกเป็นช่อที่ปลายยอดและทุกแขนง รูปทรงกระบอก ยาว 8 - 15 เซนติเมตร ช่อดอกเรียวยาวขึ้นทางปลายผิวเรียบ แยกเป็นรูปกรวยเล็กๆ ขนาด 6 - 7 มิลลิเมตร ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออก หรือใช้เครื่องตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟสิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 110 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโต ความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

หญ้ายาง ใบต่างดอก ลูกเขยตายแม่ยายทำศพ

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Euphorbia heterophylla</i> L.
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	Painted spurge, Mexican fire plant
วงศ์	Euphorbiaceae

ภาพที่ 36 หญ้ายาง (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว ลำต้นตั้งตรง กลวงและอ่อน สูงได้ 2.5 เมตร มีขนปกคลุม มียางสีขาว ใบเดี่ยวแตกจากลำต้นแบบสลับ แผ่นใบรูปรีหรือรูปไข่ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบหรือจักเล็ก ๆ มีขนปกคลุม ก้านใบสีม่วงและมีขน ดอกเป็นช่อดอกที่เกิดก่อนจะบานจากกลางช่อ ใบประดับสีเขียว กลีบดอกสีขาวอมเขียว ผลเมื่อแก่เปลือกจะแตกออกเป็น 3 กลีบ แต่ละกลีบมี 1 เมล็ด รูปร่างกลม มีสัน ขรุขระ ปลายแหลมข้างหนึ่ง สีน้ำตาลหรือดำ ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออก หรือใช้เครื่องตัดหญ้า ก่อนวัชพืชออกดอก
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟซิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 110 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ พ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) หลังจากวัชพืชงอกแล้ว ในระยะกำลังเจริญเติบโตความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

หญ้าน้ำสาบ สาบม่วง

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Praxelis clematidea</i> R.M.King & H.Rob.
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	Thoroughwort, Praxelis
วงศ์	Asteraceae

ภาพที่ 37 หญ้าน้ำสาบ (ลักษณะพืช ช่อดอก ผลและเมล็ด)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุปีเดียว มีกลิ่น ลำต้นตรงมีขนปกคลุมสูง 20 - 70 เซนติเมตร ใบเป็นใบเดี่ยวแตกออกเป็นคู่ แต่ละคู่จะตั้งฉากกัน รูปไข่หรือรูปคล้ายขนนกเป็ดขุ่น ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย ปลายแหลม ฐานใบมนหรือแหลม ดอกเป็นช่อที่ปลายยอดของลำต้นและกิ่ง ใบประดับรูปประฆังรองรับช่อดอกสีม่วงอมชมพู ดอกย่อยเรียงบนฐานรองดอก จำนวน 36 - 60 ดอก ผลสีดำ รูปรียาว ยาว 2 - 3 มิลลิเมตรเปลือกบางและเหนียวแต่ไม่ได้หลอมรวมกับเปลือกเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออกเมื่อยังเป็นต้นอ่อน
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช พาราควอต หรือกลูโฟซิเนต - แอมโมเนียม อัตรา 80 - 160 กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ พ่นในระยะวัชพืชกำลังเจริญเติบโต หรือก่อนออกดอก

ແກ້ວໝູ ຫລຽບໝູ

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Cyperus rotundus</i> Linn.
ชื่ออื่น	<i>C. odoratus</i> Osbeck <i>C. tuberosus</i> Roxb.
ชื่อสามัญ	purple nutsedge
วงศ์	Cyperaceae

ภาพที่ 38 แห้วหมู (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทกก อายุข้ามปี มีเหง้าและหัวใต้ดิน ลำต้นผิวเรียบรูปร่างสามเหลี่ยมตรง สูง 15 - 70 เซนติเมตร ไม่มีกิ่งก้าน ส่วนโคนต้นพองบวม เหง้าใต้ดินเชื่อมต่อกับโคนต้น หัวสร้างที่ปลายเหง้า เหง้าแผ่กระจายใต้ดินผอมบาง สีขาวมีเนื้อนุ่ม ห่อหุ้มด้วยใบเกล็ด เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นเส้นใยหรือเนื้อไม้สีน้ำตาล ใบ เรียวยาว 5 - 20 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม ช่อดอกแบบคั่นร่ม ประกอบด้วย 3 - 8 ดอก ก้านช่อดอกยาวไม่เท่ากัน ดอกย่อยแบนปลายแหลมยาว 1 - 2 เซนติเมตร กว้าง 1.5 - 2.0 มิลลิเมตร ผลัดเมล็ดได้ประมาณ 170 - 260 เมล็ดต่อต้น เมล็ดส่วนใหญ่สมบูรณ์ มีช่วงพักตัว 3 - 4 เดือน ขยายพันธุ์โดยการสร้างไหลและหัวใต้ดิน และเมล็ด

การป้องกันกำจัด

1. ตัดก่อนที่เห็บหูกจะออกดอกและสร้างไหลและหัวใต้ดิน
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช ไกลโฟเสต 48% เอสแอล กลูโฟซิเนต - แอมโมเนียม 15% เอสแอล หรือพาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 125, 200 หรือ 145 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับพ่นในพื้นที่ $\frac{1}{4}$ ไร่ (400 ตารางเมตร) เมื่อวัชพืชอยู่ในระยะเริ่มงอกและหลังจากวัชพืชงอกแล้วในระยะเจริญเติบโต

อุตพิต มะโหรา

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Typhonium trilobatum</i> (L.) Shott.
ชื่ออื่น	-
ชื่อสามัญ	-
วงศ์	Araceae

ภาพที่ 39 อุตพิต (ลักษณะพืช และช่อดอก)

ลักษณะพืช

วัชพืชประเภทใบกว้าง อายุหลายปี ลำต้นเป็นหัวอยู่ใต้ดิน ชูก้านและใบขึ้นมาเป็นกอ ใบมีขนาดใหญ่ ขอบเป็น 3 แฉก ย่นเป็นลอนเล็กน้อยสีเขียวมีลายหรือจุดประสีม่วง ดอกออกเป็นช่อ มีแกนกลาง อวบน้ำปละดอกย่อยอัดกันแน่นเหมือนฝัองลงไปเป็นแกนช่อ คล้ายดอกหน้าวัว มีใบประดับรองดอกขนาดใหญ่ ด้านนอกหรือด้านล่างสีเขียวอ่อน หรือเขียวปนน้ำตาล ด้านในหรือด้านบนเป็นสีม่วงคล้ำ ปลีดอกมี กาบหุ้มสีแดง มีกลิ่นเหม็น ผลรูปขอบขนาน ภายในมี 1 เมล็ด ขยายพันธุ์โดยเมล็ดและหัว

อุตพิด เป็นพืชที่มักพบในดินที่ชื้น โดยเฉพาะในฤดูฝน สามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ร่มเงา ดอกบานตอนเย็น มีกลิ่นไม่พึงปรารถนา มีการใช้ยอดอ่อน ก้านใบ เป็นผักพื้นบ้านในภาคใต้ โดยเฉพาะแล้ว นำไปแกงกะทิ หัวปิ้งกินได้ กาบใบหั่นฝอยดองกินเป็นผัก ก้านใบลอกเปลือกออกใช้แกงส้มแบบเดียวกับ แกงบอน

การป้องกันกำจัด

1. ใช้แรงงานถอนหรือดายออกเมื่อยังเป็นต้นอ่อน
2. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช พาราควอต 27.6% เอสแอล อัตรา 110 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นในพื้นที่ ¼ ไร่ (400 ตารางเมตร) ในระยะวัชพืชกำลังเจริญเติบโต หรือก่อนออกดอก ผลิตเมล็ด